

SATURA VEIDOTĀJU (INFLUENCERU) ĒTIKAS KODEKSS

Pēdējos gados arvien pieaug dažādu sociālo tīklu un to satura veidotāju (influenceru) nozīme cilvēku ikdienas dzīvē, kā arī strauji attīstās jaunas mediju platformas. Jaunās platformas spēlē arvien nozīmīgāku lomu mārketinga, sabiedrisko attiecību un sabiedrības informēšanas aktivitātēs, un to auditorija sāk tuvināties drukāto mediju, radio un televīzijas auditorijai. Šī attīstība aktualizē arī jaunas problēmas, kam sabiedrība iepriekš nepievērsa īpašu uzmanību, piemēram, trešo personu atbalstīta saturs vai viltus ziņu izplatība. Likumdevējs bieži vien uz jaunu tehnoloģisko iespēju izaicinājumiem nespēj reaģēt pietiekami ātri, bet ilgstoša minēto un citu problēmu ignorēšana var būtiski iedragāt jauno platformu saturs veidotāju vai pašu platformu reputāciju.

Neatkarīgi no tā, vai esi blogeris, Instagram vai Youtube influenceris vai sociālo mediju lietotājs, tu esi svarīga daļa sabiedrības, kas veido zināšanas par publisko telpu un atvērtām diskusijām. Šī loma uzliek pienākumu būt patiesam pret sevi un citiem publiskajā telpā.

Tāpēc GOLIN Rīga ir apkopojis ētikas normas, kas skar aktuālākās jauno mediju platformu saturs veidošanas problēmas.

1. Vārda brīvība

Satura veidotājs balstās uz ANO Cilvēktiesību deklarācijā nostiprinātajām fundamentālajām cilvēka tiesībām uz pārliecības brīvību un tiesībām brīvi paust savus uzskatus; šīs tiesības ietver brīvību netraucēti palikt pie saviem uzskatiem, saņemt un izplatīt informāciju un idejas ar jebkuriem līdzekļiem neatkarīgi no valstu robežām. Savas tiesības uz izpausmes brīvību satura veidotājs īsteno, neaizskarot citu personu godu un cieņu, ievērojot diskriminācijas un naida kurināšanas aizliegumu. Satura veidotājs patur prātā, ka arī satura patērētājiem ir šādas tiesības. Satura veidotājs nodrošina, ka arī komentāros tiek ievēroti minētie izpausmes brīvības ierobežojumi.

2. Informācijas patiesums

Saturam jābalstās patiesos faktos. Satura veidotājs ir atbildīgs par informācijas avotu pārbaudi un satura patiesumu. Viņš kritiski izvērtē, kā informācija tiek pasniegta, un atturas no paša nepārbaudītu ziņu pārpubliskošanas. Gadījumā, ja tās nav iespējams pārbaudīt, satura veidotājs ievieto norādi, ka informācija nav pārbaudīta (#notchecked, #navparbaudīts vai tamlīdzīgi). Saturu veido tā, lai patērētājs varētu viegli nošķirt satura veidotāja viedokli un pārliecību no faktiem. Kļūdu labojumus veic nekavējoties pēc to fakta apzināšanas, kā arī ievieto norādi par izmaiņu būtību.

3. Informācijas atbilstība satura veidotāja vērtībām

Satura veidotājs vairās publicēt saturu, kas neatbilst viņa vērtībām. Vērtības var mainīties, taču tas jāizskaidro un jāargumentē auditorijai, lai nezaudētu tās uzticību. Saturs, kas ir pretējs satura veidotāja vērtībām, ieskaitot sponsorētu saturu, var slikti ietekmēt gan auditorijas rezultātus, gan nākotnes sadarbības iespējas ar uzņēmumiem.

4. Autortiesības

Izmantojot citu personu veidotus materiālus (bilde, video, informāciju), satura veidotājs ievieto atsauci uz autoru un avotu, kur var iepazīties ar oriģinālu. Satura veidotājs respektē oriģinālā satura autora tiesības, tai skaitā uz vārdu, darba atsaukšanu un darba neaizskaramību.

5. Sponsorēts saturs

Ievietojot informāciju trešās personas uzdevumā vai pret atlīdzību, satura veidotājs ievieto atsauci uz to, ka attiecīgais saturs ir sponsorēts (#sponsorets, #sadarbība, #davana, #PRdavana vai tamlīdzīgi) vai apmaksāts (#reklama vai tamlīdzīgi). Tāpat ievēro ierobežojumus, kas attiecas uz reklāmu izvietošanu. Satura veidotājs, saņemot atlīdzību par satura veidošanu, ievēro grāmatvedības kārtības un attiecīgo ienākumu deklarēšanas prasības.

6. Auditorija

Satura veidotājs atspoguļo patiesu informāciju par savu auditoriju vai konkrēta satura auditoriju. Viņš neizmanto programmatūru, ar kuru iespējams manipulēt ar sekotāju skaitu (īstiem, neīstiem, robotprogrammatūru) un to iesaisti ("like" un komentāri). Satura veidotājs neiesaistās pasākumos un akcijās, kuru mērķis ir savstarpēja auditorijas audzēšana.

7. Personas datu aizsardzība

Satura veidotājs ievēro trešo personu tiesības uz privāto dzīvi. Viņš npublicē trešo personu datus (tai skaitā fotogrāfijas un video materiālus) bez to piekrišanas vai bez normatīvajos aktos paredzētajiem priekšnoteikumiem, kas to atļauj. Satura veidotājs respektē cilvēku vēlmi netikt fotografētiem vai filmētiem. Pasākumu fotografēšanu vai filmēšanu publicēšanas nolūkā satura veidotājs koordinē ar pasākuma organizatoriem un atbildīgi izturas pret personas datu apstrādi un uzglabāšanu.